

Kasvun ja oppimisen lautakunta 29.11.2023 § 187

§ 187

Esiopetuspaikan osoittamisperusteiden muuttaminen

Valmistelijat / lisätiedot:
Leppänen Marianne
Sirviö Jemina
etunimi.sukunimi@espoo.fi
Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä
Kasvun ja oppimisen toimialajohtaja Rinta-Aho Harri

Kasvun ja oppimisen lautakunta hyväksyy esiopetuspaikan osoittamisperusteet liitteen mukaisesti. Perusteet tulevat voimaan 1.1.2024.

Käsittely

Kasvun ja oppimisen toimialajohtajan estyneenä ollessa asian esitteli talous- ja hallintojohtaja Timo Ketonen.

Päätös

Kasvun ja oppimisen lautakunta:

Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Opetus- ja varhaiskasvatustalokunta on 17.11.2011 § 155 hyväksynyt perusopetuslain 6 §:n mukaisen esiopetuspaikan osoittamisessa noudatettavat perusteet.

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen tulosityksikön palveluohjaajista ja asiantuntijoista sekä perusopetuksen tulosityksikön asiantuntijasta muodostettu työryhmä on tarkastellut vuosina 2022–2023 voimassa olevien esiopetuksen osoittamisperusteiden toimivuutta ja mahdollisia muutostarpeita huoltajilta, kuntalaisilta ja esiopetusyksiköistä saatujen palautteiden perusteella. Tässä tarkastelussa on huomioitu myös lainsäädännössä sekä esiopetuksen opetussuunnitelman ja varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa tehdyt muutokset, esiopetuksen mahdollinen laajentuminen kaksivuotiseksi ja toive esiopetuspaikan huomioimisesta lähikoulun osoittamisessa. Työryhmän työskentelyyn on osallistunut eri vaiheissa asiantuntijoita tarpeen mukaan ja valmistelutyöstä on tiedotettu ruotsinkielisten sivistyspalveluiden tulosityksikköä (Svenska bildningstjänster).

Nykyisten esiopetuksen osoittamisperusteiden on katsottu olevan toimivat eikä niihin ole tarpeellista tehdä suuria muutoksia. Perusteisiin on kuitenkin tarpeellista tehdä kokonaisuuden selkiyttämiseksi joitain tarkennuksia ja pienimuotoisia muutoksia, jotka huomioivat osoittamisperusteiden soveltamista koskevat palautteet sekä voimassa olevan lainsäädännön ja opetussuunnitelmien perusteet käsitteineen. Vaikka esiopetuspaikan huomioiminen on lapsen ehyen koulupolun näkökulmasta kannatettava,

tämä ei ole tällä hetkellä mahdollista ilman esi- ja perusopetuksessa tehtävää mittavaa rakenteellista uudistusta ja resurssointia.

Nykyisten ja uusien esiopetuksen osoittamisperusteiden vertailu on oheismateriaalina.

Ehdotettavat muutokset

1. Esiopetuspaikan osoittamisen yleisperiaatteet ja etusijaperusteet

Esiopetusta koskevat hakemukset kohdennetaan suoraan haluttuun (huoltajien toiveen mukaiseen) esiopetusyksikköön. Esiopetuspaikat osoitetaan kyseisen esiopetusyksikön ja lautakunnan päättämän enimmäislapsimäärän puitteissa linjauksissa määritellyssä etusijajärjestyksessä. Jotta tämä kävisi perusteista selkeämmin ilmi ja vastaisi paremmin nykyistä käytäntöä, perusteisiin on tarpeen lisätä esiopetuspaikan osoittamiseen liittyvät yleisperiaatteet ennen varsinaisia etusijaperusteita.

2. Esiopetuspaikan osoittaminen kasvun ja oppimisen tukeen liittyvän tai muun erityisen syyn perusteella

Nykyisten esiopetuksen osoittamisperusteiden mukaan esiopetuspaikka osoitetaan ensin niille lapsille, joilla on asiantuntijalausunnon perusteella tehostetun tai erityisen tuen tarve taikka muu erityinen syy. Kyseessä voi olla esimerkiksi tilanne, jossa tehostetun tai erityisen tuen tarpeessa olevan lapsen tukitoimet ovat toteutettavissa kaikissa esiopetusta tarjoavissa yksiköissä, mutta lapsi ei voi liikuntaesteen tai vastaavan rajoitteen vuoksi opiskella rakennuksessa, joka ei ole täysin esteetön. Kyseessä voi olla myös tilanne, jossa lapsella on suomen kielen oppimisen tukemiseen liittyvä perusopetukseen valmistavan opetuksen tarve.

Tukitoimien toteuttaminen varhaiskasvatuksessa oleville ja esiopetukseen hakeville lapsille ei edellytä asiantuntijalausuntoa. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden (2022) mukaan lapsen tuen toteuttaminen ei myöskään edellytä lääketieteellistä diagnoosia tai muutoin terveydenhuollon tai sosiaalihuollon lausuntoa. Tuen tarve arvioidaan aina lapsen aloittaessa esiopetuksen. Esiopetukseen haettaessa huoltajaa pyydetään ilmoittamaan lapsen tuen tarve esiopetuksen hakulomakkeella, jolloin varhaiserityiskasvatuksen koordinaattori on tarvittaessa yhteydessä perheeseen tuen tarpeen selvittämiseksi. Tuen tarpeen ilmoittaminen hakulomakkeella ja tuen tarpeen toteuttaminen ei tarkoita, että lapselle osoitetaan esiopetuspaikka huoltajan toiveen mukaiseen yksikköön, vaan yksikköön, jossa lapsen tarvitsema tuki voidaan järjestää lapsen edun edellyttämällä tavalla.

Asiantuntijalausuntoa ei voida edellä selostetun perusteella edellyttää jatkossa. Tätä koskeva maininta tulee tästä syystä poistaa esiopetuksen osoittamisperusteista. Tehostetun ja erityisen tuen taikka muun erityisen syyn sijaan on syytä käyttää käsitettä kasvun ja oppimisen tukeen liittyvä tai muu erityinen syy.

3. Esiopetuspaikan osoittaminen sisarusperusteella

Perusopetuslain 6 § ei sisällä sisarusperustetta. Espoossa sisarusperusteen on katsottu kuitenkin olevan tärkeä mm. perheiden arjen sujumisen kannalta ja se on siksi sisällytetty linjauksiin.

Sisarusperusteen soveltamista koskevan kohdan muotoilua ehdotetaan tarkennettavaksi siten, että sisaruksen tulee olla päätöksentekohetkellä ja tulevana esiopetusvuonna oman palvelualueen päiväkodissa tai Espoon kaupungin osoittamassa lähikoulussa. Lisäksi ehdotetaan lisättäväksi maininta siitä, että huoltajan tulee vedota hakulomakkeella sisarusperusteeseen.

4. Esiopetuspaikan osoittaminen matkan perusteella

Lapsille, joiden esiopetuspaikan osoittamisessa ei tule huomioida kasvun ja oppimisen tukea tai muuta erityistä syytä eikä sisarusperustetta, osoitetaan esiopetuspaikat matkan perusteella.

Perusopetuslain 6 § ei edellytä kunnan osoittavan maantieteellisesti lähimpänä sijaitsevaa tai turvallisimman matkan päässä sijaitsevaa esiopetusyksikköä. Myöskään esiopetuksen osoittamisperusteissa ei tarkoiteta maantieteellisesti lähintä yksikköä.

Nykyisissä esiopetuspaikan osoittamisperusteissa matkaperuste ei ole omana kohtanaan, vaan sisältyy etusijaperusteeseen 2. Esiopetuspaikan osoittamisperusteiden selkiyttämiseksi ehdotetaan, että matkaperuste ilmaistaan omana etusijaperusteena eli kohtana 3. Esiopetuspaikan osoittaminen matkan perusteella tehdään niin, että kaikki lapset huomioiden matkat esiopetukseen ovat mahdollisimman lyhyitä ja turvallisia. Matkan turvallisuutta arvioidaan siitä näkökulmasta, että huoltajat vastaavat lapsen kulkemisesta esiopetukseen. Matkat mitataan asiakastieto- ja toiminnanohjausjärjestelmä eVakan karttaohjelmasta.

Muut tarkastellut seikat

Nyt ehdotettavien muutosten lisäksi on tarkasteltu jäljempänä olevia haku- ja päätöksentekoprosessiin liittyviä seikkoja. Kyseiset seikat eivät ole esiopetuspaikan osoittamisperusteisiin kuuluvia eikä niiden sisällyttämistä perusteisiin siksi ehdoteta.

Muuttavien lasten esiopetuspaikan osoittaminen

Espooseen muuttavien lasten esiopetuspaikan osoittamispäätökset tehdään päätöksentekohetkellä voimassa olevan osoitteen perusteella.

Päätöksentekohetken määrittely

Kunkin vuoden esiopetuspaikan osoittamista koskevat lapsikohtaiset ehdotukset valmistellaan moniammatillisesti. Suomenkielisen varhaiskasvatuksen tulosyksikkö järjestää vuosittain palvelualueittain kokoukset, joiden tarkoituksena on varmistaa, että esiopetuspaikat on osoitettu lautakunnan päättämien esiopetusyksikköjen, lapsimäärien ja esiopetuspaikan osoittamisperusteiden mukaisesti, ja kaikkia lapsia on kohdeltu yhdenvertaisesti. Esiopetukseen hakeneiden lasten hakuasioiden tosiasiallinen käsittely päättyy kyseisiin kokouksiin eli esiopetuksen oppilaaksiottokokouksissa on kyse päätöksentekokokouksesta, vaikka itse hallintopäätös tehtäisiin vasta myöhemmin. (Mäenpää 2016: Hallintolaki ja

hyvän hallinnon takeet, s. 145). Kokouksen ja myöhemmin tehtävien lapsikohtaisten päätösten välinen aika on tarkoitettu päätöksentekoon ja hallintopäätösten valmisteluun liittyvien keskeisten työvaiheiden tekemiseen, jotta lapsikohtaiset päätökset voidaan antaa tiedoksi huoltajia ennalta tiedotetun aikataulun mukaisesti.

Perusteiden soveltaminen yksityisiin esiopetusyksikköihin hakeviin

Ostopalvelu-, palveluseteli- ja yksityisen hoidon tuen yksiköihin hakevien lasten esiopetuspaikan osoittamisessa noudatetaan esiopetuspaikan osoittamisperusteita soveltuvin osin.

Lapsivaikutusten arviointi

Esiopetuspaikan osoittamisperusteet eivät muutu olennaisesti. Muutosten vaikutuksista on laadittu lapsivaikutusten arviointi (ns. ennakoarviointi). Arviointi on oheismateriaalina.

Päätöshistoria

Liitteet

1 Esiopetuspaikan osoittamisperusteet

Oheismateriaali

- Nykyisten ja uusien perusteiden vertailu
- Ennakoarviointi

Tiedoksi